

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

H
TRY

HØJSKOLE
1969

STAVENES UNIVERSITETSSTIFTELSE

Mindeord om P. Christensen

»Danmarks klogeste smed«
7. marts 1884–29. marts 1969.

Der er mennesker, som ved charme og veltalenhed kan vinde folk med det samme; men som taber ved nærmere bekendtskab. – Der er andre, som ved ydre særpræg og barskhed kan holde mange mennesker på afstand i første omgang; men som vinder stort, når man lærer dem rigtigt at kende.

Til de sidste hørte P. Christensen, Try: Landsbydrengen, højskoleeleven, højskolelæreren, redaktøren, forfatteren, foredragsholderen, museumsmanden, smeden, brøndboreren, autodidakten, men *forskeren* Peter Christensen.

Som 14-årig kom han i smedelære, selv om bogen nok har trukket mere. Han blev elev på Try højskole i 3 vintre – første gang som 16-årig. I de år fik eleverne karakter for flid, opførsel og kundskaber, og for P. Christensens 3. vinter blev der skrevet ug for alle tre felter. – Det er muligvis hans eneste karakterer; men den appetit på kundskaber, han var mødt med, blev skærpet. – Han var sat i gang, og han gik aldrig senere i stå.

Hans trang til viden og forskning var umættelig, og som han sagde i et interview en måneds tid før sin død: »Det drejer sig om at udnytte sine kundskaber rigtigt, ikke om hvordan man er kommet til dem,« og han udnyttede evner og viden i enestående grad.

Hans livsvej blev den helt uordinære, og med ham er et kuld af dygtige, virksomme og særprægede vendelbopersonligheder borte, – jeg tænker her på navne som Th. Olesen Løkken, postmester Klitgård, Jens Thise og Thomas B. Thomsen.

Det lille Try har været rigt med P. Christensen, der blev som en institution for os alle, og derfor blev Try fattigere med hans død. Men det samme gælder vor egn, vor landsdel, ja hele landet.

P. Christensen var betroet rige evner, der kunne have bragt ham helt frem i første linie i den videnskabelige verden – og med adskillige valgmuligheder, fordi han var noget af en nutids polyhistor.

Han kunne nemt have opnået mere ydre rigdom og glans; men hans veje blev anderledes – enerens veje: et rigt liv, men en beskedent økonomi. Ydre anerkendelse fik han dog – også fra højeste sted. – Han var »på finansloven« for sin historiske forskning, og Dronninglund kommune støttede ham i de senere år til værket om Dronninglund sogns historie, som ganske vist aldrig blev skrevet; men som han havde samlet så megen viden om. – Fortjenstmedaljen i sølv og den Hielmstjerne-Rosencroneske medalje glædede ham, og begge medaljer var fortjent.

Professor, rigsantikvar eller lignende blev P. Christensen ikke. Han blev »smeden i Try«, og det var Kaj Munk, der, efter at have talt ved et efterårsmøde på Try højskole omkring 1930, kom i samtale med P. Christensen om et religionsfilosofisk emne, benævnte ham som Danmarks klogeste smed. – Han yndede ikke selv at blive kaldt den

kloge smed i Try; men med alt det, vi andre forbind-
der dermed, blev hans betydning måske større ad
den vej end ad den ordinære akademiske. – Vi har
mange fremragende professorer i Danmark; men
jeg vover at påstå, at deres lærestole er lettere at
besætte godt end smedens lærestol i Try.

Hans videnskabelige indsats har jeg ikke forud-
sætninger for at kunne vurdere. – Han var en lærd
teoretiker og forsker på mange felter, men han var
samtidig den praktisk dygtige smed og brøndborer,
og det var også ham, der på ufattelig mange områ-
der havde evner, energi og mod til at skære igen-
nem, når noget var gået i hårdknude, eller en kri-
tisk situation var opstået.

Som skribent udmærkede P. Christensen sig ved
både kvantitet og kvalitet. Ufatteligt mange artikler
og skrifter findes fra hans hånd. Bogen om Vor-
gård er vel hans største værk; men hans bidrag til
og redaktion af Vendsysselbogen og Historisk Sam-
funds årbøger er enestående, for han søgte selv til
kilderne, og han var streng med også at lede andre
til de originale kilder. – I årtier skrev han hvert år
en artikel til Try højskoles årsskrift, og ved høj-
skolens jubilæer i 1923 og 1948 var det ham, der le-
vende og samvittighedsfuldt skrev Try højskoles hi-
storie.

Try højskole var et af P. Christensens hjertebørn.
– Talerstolen fra 1948 og de to mindsten for J. H.
Fogt og Frode Fogt havde især hans initiativ som
forudsætning. For tre slægtled af ledere stod han

højskolen nær – med råd og dåd, i lyst og nød – og
knyttet dertil med venskabs bånd.

Hjemstavns museet i Try blev hans største livs-
værk – rejst i 1929 i fællesskab med vennen Frode
Fogt.

Try hjemstavnsmuseum

P. Christensen mødte ofte og gerne »de store« in-
denfor historisk videnskab og politik; men han var
samtidig en god nabo. Han var hjælpsomheden selv,
og den svage kunne altid regne med hans støtte. Han
havde både hjerne og hjerte, og i sin sammensatte
personlighed var han en konservativ radikaler i
disse ords bedste betydning.

Hans hukommelse var enestående. Det gjaldt lokalhistorie, og det gjaldt digtning, den klassiske, hvorfra han frit kunne citere lange passager.

Under hans lange og svære sygdom i 1967 kom jeg ham nær ind på livet. Da han fik lidt kræfter, bad han mig læse for sig: Salmer (ofte af de mindre kendte), indledningen til »Valdemar den Store og hans mænd«, indledningen til Grundtvigs »Nordens mytologi«, »Danmark om hundrede år«, »Nytårs-morgen« m.m. – Han kunne det altsammen udenad; men vi oplevede det sammen på en ny og styrkende måde.

Nu er P. Christensens lange arbejdsdag slut. Stridsmanden har fået fred. Jeg er dybt taknemlig over at have kendt ham og for alt, hvad jeg har lært af ham. – Det skal også siges, at hans kone, Asta, som underviste i sygeplejelære ved Try højskole i 6 år, og deres to børn har en meget stor andel i hans livsværk. – De gav ham noget at leve for, de var ham til inspiration, – ja, de gav ham simpelthen muligheden for at øve det værk, der blev hans.

Når jeg nu ser P. Christensens markerede ansigts-træk og firskårne skikkelse for mig, mindes jeg ofte Johs. V. Jensens ord (fra en helt anden forbindelse): »Han lignede Danmarks historie«.

P. Christensen ikke bare lignede, men *var* et stykke Danmarks historie, og som sådan vil hans værk leve videre – os andre til forpligtelse og inspiration.

P. Sejlund Sørensen.

Hvide fløj

Kommer vi hinanden ved?

Tema – et TV-program – samlede forleden en gruppe forfattere, der drøftede deres nylig udkomne romaner. Efter denne drøftelse var deres konklusion den, at de – på trods af vidt forskellige opfattelser af mangt og meget – kom hinanden ved derved, at de havde behov for at tale sammen.

Selvom det var et højst besynderligt sprog, de talte med! Deres kommunikation var for ringe. Det er altså resultatet af vor tids åndrige samtaler. Er det ikke for fattigt? Der må være noget galt! Enkelte sad også og så lidt mistrøstige ud. Hvorfor i alverden kan vi dog ikke her i landet sidde og tale

fornuftigt om åndelig virksomhed uden at komme til den konklusion, at det eneste, vi har behov for at kunne formulere for hinanden, er det enkelte: Hvad er det, vi vil?

Det er åndløst, og højskolen må ved indgangen til 70'erne, hvor vi må se en vældig udvikling inden for uddannelsessektoren med et enormt behov for åndelig kontakt mennesker imellem – se i øjnene, at det stadig er højskolens opgave *at formidle – bringe et møde i stand.*

Hvordan gør man det? Ved åndeligt virke! Vi tør bare ikke længere sige det. Vi ligger på maven for al statistik, sociologisk forskning og prognoser, som alle ved ikke kan holde, når det drejer sig om menneskets fri udfoldelse. Årsagen? Mennesket er et åndeligt væsen!

I adventstiden synger vi den dejlige salme »Julebudet til dem, der bygge«, og hvor det bl. a. hedder: »Menneskefaldet til frelse vendt – menneskets adel på ny erkendt!« At erkende menneskets adel er at bekende, at vi er skabte i Hans billede, og uden dette er vi intet bevendt! Helligånden er ligesom blevet et fy-ord hos det moderne menneske. Den er en realitet, og selvfølgelig kommer vi hinanden ved. I kraft af, at Guds ånd virker i os!

Lad være med at ligge på maven for alle disse forfattere, der vil vise os det destruktive i mennesket. De er som os andre – på godt og ondt – det gudskabte menneske.

Men skal man have et syn på f. eks. Vietnamkrigen, indkalder fjernsynet forfattere, åbenbart i den formening, at almindelige dødelige mennesker ikke har et syn på et så alvorligt problem. I TV-udsendelsen 24. november 1969, »Nogle forfatters syn på Vietnam«, kom disse forfattere til at røbe deres personlighed med deres magtesløshed. Citater fra denne udsendelse giver en karakteristik af forfatteren, der viser sig som et ganske almindeligt menneske. Kelvin Lindemann: »En forfatter med autoritet.« Ole Wivel: »En forfatter, der bruger sit talent.« Beatnik forfatteren Hans Jørgen Nielsen: »Kunstnerens mulige rækkevidde – kunstnerens faktiske rækkevidde.« Professor Sløk: »Dels forfatter, del; borger.«

Med deres udtalelser afspejler de sig selv, og det er mennesker, der i en ganske åben erkendelse siger: »Jeg løser ikke problemerne for dig! For jeg har dem selv.«

Hver for sig har de sagt noget centralt, noget, der kommer dem ved.

Det må vi ærligt gøre, når vi står over for det vanskelige: Tilværelsens mening!

Vi kommer hinanden ved!

Naturvidenskabsfolkene har ikke en endelig løsning på menneskets problemer. De er snarere blevet vor tids filosoffer (paradoksalt nok). Humanisterne kan ikke løse problemerne ved at sætte: Mennesket i centrum.

Vi må mødes og erkende, at kun »i ånd og sandhed« er mennesket sig selv.

Derfor kommer vi hinanden ved.

Tro ikke på falske profeter, men på skøgen, der »i ånd og sandhed« var villig til at salve Kristus.

Fordi hun erkendte menneskets magtesløshed!

Axel Pedersen.

Lærerkredsen

Efter forårsholdet 1969 fratrådte sygeplejelærer Hans Peder Jensen og højskolelærerinde Karen Rand. Hans Peder Jensen er nu bosat syd for Aalborg og assistent på Aalborg Kommunehospital samtidig med, at han læser til studentereksamen. Vi siger ham tak for et inspirerende og lærerigt år og ønsker for ham og Karin og lille Henrik, at anstrengelserne med læsningen til student må lykkes!

Karen Rand er nu ansat på Stidsholt Ungdomsskole, og vi siger tak for en aldrig svigtende pligtoplevelsen.

Som nye medarbejdere er antaget: sygeplejelærerinde Gunvor Nielsen, der præsenterer sig i vort udvidede årsskrift.

Endvidere er ergoterapeut Ingeborg Dalgas ansat som højskolelærerinde, og også Ingeborg Dalgas har et indlæg med i år om moderne alderdomsforsorg. Vi kan allerede nu sige, at vi er meget glade for vore nye medarbejdere, som er faldet godt til i lærerkredsen. Da vi den 1. august manglede en til at lede gymnastikken, trådte Hilda Sejlund beredvilligt til. Hun har ledet gymnastikken på en vældig fornøjelig måde.

Fra 1. februar 1970 fratræder sygeplejelærerinde frk. Birthe Seindal efter 5 års solidt, fagligt og dygtigt virke på Try højskole. Birthe Seindal bosætter sig i Vodskov, hvor en ny tilværelse skal startes. Try højskole ønsker lykke og velsignelse til det nye arbejde.

Fra samme dato, 1. februar 1970, er ansat fru Inge Christensen, gift med Sune Christensen, som sygeplejelærerinde. Efter at have virket som assistent på forskellige afdelinger på Dronninglund Sygehus og Aalborg Kommunehospital, glæder vi os til friske impulser fra alt det nye, der sker på afdelingerne rundt om.

*Vore bedste hilsener med ønsket om alt godt for julen og det nye år
Hilda og Sejlund*

Valget – at vælge

Unge står ansigt til ansigt med dette spørgsmål: Vi har frihed til at vælge, hvad vi vil være – men vælge skal vi! Kravet står der med bydende intensitet. Som Søren Kierkegård har sagt det: »Ikke at vælge er dødpunktet i personlighedens liv. Valget selv er afgørende for personlighedens indhold. Ved valget synker den ned i det valgte, og hvis den ikke vælger, visner den hen i tæring ... de er døgnfluer. De lever ligesom ud af sig selv – forsvinder som skygger.«

Vi har frihed til at vælge, men ikke til at lade være. Vælges må der. Alt for mange menneskers liv henledes i stille fortabelse. De lever ikke ud i sig selv, – ikke i den betydning, at livets rige indhold udfolder sig og ejes i denne udfoldelse.

Der har levet mennesker – store ånder, som har kunnet skabe den sunde uro i menneskers sind. Kierkegård, Grundtvig, Goethe, Ibsen, Bjørnson er stadig aktuelle. De har talt urovækkende, mægtige, dybe, sårende eller røstefulde ord, som er blevet en del af vort liv. Endnu lever de – fortsætter deres gerning langt ud over livet til dem, som bar dem frem.

Valget har vist aldrig haft større betydning end i dag, og til trods for, at det er blevet langt mere kompliceret at vælge, synes dog mange unge at træffe de rigtige valg, dem, som kan give fundamental trykthed i hverdagen.

Fundamental – ikke absolut, for den kan ikke opleves. Tvivl blandes med tro, vemod med glæde, angst med fred, – det er jo menneskers lod her på jorden – det, som danner jordbunden, vi skal trives i, – hvis vi skal trives! Den unge må finde sig selv i spændingsfeltet mellem disse modstridende tendenser og prøve at anslå en ren og ægte klang.

Men også mange unge vælger ikke. Det kan fylde én med vemod at tænke på, hvordan stofmisbrug o.l. sløver de unge og forhindrer dem i at vælge. Livet blir ikke deres, endog det var deres arv.

Af 1000 små og store valg dannes vor karakter. Vi står der næsten så hjælpeløse som stenen over for billedhuggeren. Vi forandres af vore valg, som stenen forandres under kunstnerens hånd. Men bøjer vi os uden om slaget, lyder Kierkegårds ord: »De lever ligesom ud af sig selv, – forsvinder som skygger.«

Der er grund til at glædes over dem, der trods tidens uro og nød tør vælge. Er der grund til at skjule, at det ligger så nær at tænke på dem, der valgte at gå vejen om ad dem, der menneskeligt, legemligt og sjæleligt har behov for de unges støtte og bistand.

Margrethe Hansen.

Over al måde

Lina Sandell har skrevet en lille sang, hvori det hedder: Jeg kan ikke tælle dem alle, de tegn på Guds godhed, jeg fik, som dugdråber så jeg dem falde i glimt fra mit undrende blik!

Ja, sådan kunne hun synge, skønt hun så vist fik sin del af sorger her i livet. Men vi opdager først tegnene, når vi begynder at tænke efter.

Ligesom solskin og skyer skifter over os på skønne sommerdage, skifter medgang og modgang i vort liv. »Sorrige og glæde de vandre til hobe, lykke, ulykke de gange på rad, medgang og modgang hinanden tilråbe, solskin og skyer de følges ad ...«. Mens vi ranker os i medgangens dage, bøjes vor ryg i modgangens tid. På de lyse dage gror sæden hurtigt, men ukrudtet breder sig lige så hurtigt. I modgangens dage slår planten rod i den mørke jord og får kraft af blæsten og regnen.

I modgangens dage lærer vi de andre at kende. Mens vi i medgangens dage får mange venner, der gerne vil dele lyset og glæden med os, bliver kredsen mindre og mindre om os i modgangens dage.

»Min fjende var mig grum, min ven var svigefuld«, skrev Griffenfeldt i fængslet. Og vi lærer os selv at kende, får stilhed til at tænke efter og veje og vurdere vore tanker og handlinger. Meget af det, der før optog os, har mistet betydning for os. Det uægte, som vore tanker før kredsede om, er rensset ud. Til gengæld har vi fået værdier, der gør livet rigt for os.

De gamle advarede mod store ord. »Store ord og fedt flæsk glider let gennem halsen«! siger et af deres ordsprog. De store ord er der ingen mangel på. Mand og kvinde bruger store ord om deres kærlighed og troskab, der skal vare til deres sidste stund. Victor Kuhr, den afholdte filosofiprofessor, sagde spøgefuldt for mange år siden: »Kærlighed er en underlig gråspurv, der er ikke en kat, der går fri, den kan fødes en morgen ved Skodsborg og dø inden aften ved Springforbi.« Der sluttet venskaber, men kræves der så en kontant indsats, beviset på den ægte troskab, var venen langt borte. Fede ord, tomme løfter! Sådan er det under alle livets forhold: man skal vise varsomhed med de store ord.

»Angst skal avle en varende glæde, kvide skal vinde sin tot ud af ten, armød skal prydes i rigeste glæde, svaghed skal rejses på sundeste ben.«

Med disse ord vil jeg gerne ønske alle mine »gamle« elever og venner en rigtig glædelig jul og et godt nytår, med en stor tak for alt godt i den svundne tid.

De hjerteligste hilsener – jeres

Birthe Seindal.

TRY friskole — TRY højskole

Den 1. april 1969 blev Try friskole solgt fra højskolen, således at friskolen i dag råder helt over egne lokaler. Lærer Sigurd Pedersen har i den forløbne tid fået indrettet de gamle elevværelser til meget hyggelige undervisningslokaler. De er gjort i stand over det hele i festlige og dejlige, varme farver. I annekset er der indrettet et godt sløjd- og formningslokale.

Det gamle sløjdlokale i Bedstemors hus har Lindstrøm sat i stand til et særdeles hyggeligt aktivitetsrum for højskolens elever, og Ingeborg Dalgas glæder sig til at komme i gang med eleverne, som nu kan boltre sig i fritiden med alle former for aktiviteter – især inden for ergoterapien. Det er helt utroligt, så dejligt dette rum er blevet!

Vi ønsker alt godt fremover for Try friskole og håber, at det stadig må føles naturligt, at højskolen og friskolen er forbundne – i fortiden, men også i fremtiden!

Glimt fra Israel

Sidste år i november fik jeg lejlighed til at rejse til Israel. Mit ophold der kom til at strække sig over 7 måneder, så jeg først kom hjem kort før jeg begyndte her på Try højskole.

Det er ikke let at fortælle om Israel, hvor skal man begynde, og hvor skal man ende. Men her nogle korte glimt ud af de mange oplevelser.

En meget tidlig morgen tøffede vi af sted fra Jerusalem mod Sinai ørkenen i alle tiders ørkenskib, en 4-hjulstrukket, gammel, rødmalet command-car. Rygsækkene blev gjort fast udvendigt, kun maden stod under sæderne, så man ikke kunne strække benene. Der var mad med til hele turen, da der ikke kan fås mad i ørkenen og kun vand tre steder.

Først igennem Gaza sriben, der den dag var meget fredelig. Vi kom igennem Giraldis passet, et af de steder, hvor ægypterne havde gravet sig hårdest ned under krigen. Selve passet er store klitter af fint sand, som ethvert køretøj synker ned i, hvis det kommer uden for vejen, og der er kun een vej. I El-Arish, der en gang var en ret stor by, er nu kun få familier tilbage. Der er ikke et hus uden skudhuller og splintrede vinduer.

Ægypterne troede ikke, de kunne blive slået ved Giraldis. Da det alligevel skete, flygtede de over hals og hoved ned i Sinai og efterlod store lagre af våben, mange endnu under presenninger. Der blev fundet mange ægyptiske soldater lænket til deres maskingeværreder.

Fra El-Arish kørte vi sydpå til et sted kaldet Bir-Lahfan. Det er nu kun en kaffebar og resterne af et monument til minde om ægypternes »strålende« ind-sats i krigen i 1956. Videre forbi et vejkryds med to brønde, hvor vi fik tanket op med vand. Nu kom vi over den sandflade, hvor et af de største tankslag stod. Der var ryddet meget op, men spredt ud over sandet lå stumper og stykker af tanks og biler, og langs hele vejen udbrændte vrag.

Om aftenen kom vi til foden af Mitla passet. Der var nogle store fordybninger i sandet til at gemme krigsmaskiner i, der sov vi. Vi var delt op i vagt-hold, det var nødvendigt på grund af omstrejfende bander. Natten forløb roligt, og vi var hurtigt klar til at fortsætte turen over passet. Bjergene er ikke særlig høje ved passet, der er bare ikke andre mulig-heder for at komme igennem end at følge vejen. Den, som har vejene i Sinai, har ørkenen.

Her var det, der faldt så mange under krigen, for-di de ikke kunne komme videre, og her var endnu flere udbrændte tanks m.m. For os var det meget, men intet imod, hvad der havde været. Alt brugbart og uskadt var kørt væk. Alene ved Mitla passet tog det 9 måneder at få ryddet nogenlunde op. Der lå endnu enkelte hvide knogler.

Vi kom ud til Port Tawfik og fik et glimt af Suez-bugten, selve kanalen så vi ikke, da alt det opren-sede sand gennem tiden er lagt på østsiden af kana-len, og det er for farligt at gå nærmere.

Vi fortsatte sydpå langs bugten til et sted, der om-tales som Ayun-Musa med 12 kilder og 70 palmer,

hvor Israels børn opholdt sig under vandringen i ør-kenen.

Abu-Znima, centret for mangan, med en ny fa-brik og kraftværk bygget før krigen, nu er det dødt, transporten er for dyr. Ligeså med Abu-Rudeis, der var en helt ny olieby. Nu har hæren den ene halvdel og et buskompagni den anden.

Vi fik igen tøndnen fyldt med vand og kørte ind i et tørt flodleje mod klosteret St. Catherina. Fra no-genlunde god asfalteret vej var der kun et hjulspor at køre i. Ih, hvor det jumpede. Vi var heldige at køre lige mod øst, så farverne kom rigtigt frem i af-ten-solen. Vi tændte et lejrblå, spiste og sov som små sten, kun afbrudt, når ens vagttime kom. Fra vi kørte ind i dalen kunne vi se Sinaibjerget i det fjer-ne. Vejen gik igennem Inskriptionernes Dal, hvor nebateanske købmænd huggede meddelelser ud i ste-nene til hinanden. Disse skrifttegn er mellemløddet mellem hieroglyfferne og det arabiske, hebræiske og latinske alfabet. Her i den sydlige bjergrige spids af Sinai halvøen er en stor oase med over 7000 palme-træer og 3000 fastboende beduiner. De var meget velskabte, smukke og rene. De dyrkede små haver med forskellige fruger i. Hen på eftermiddagen kom vi til klosteret, der blev bygget under kejser Justinus og først opkaldt efter Moses, senere efter St. Catherina, der også er Hjørnings skytshelgen. Klo-steret er græsk ortodoks med plads til flere hundre-de munke, nu er der kun ni. Uden om klosteret er nogle kæmpemure, højere og tykkere end manganen en fæstnings. Inden for, et utal af bygninger og midt i

det hele fremvises »Den brændende busk«. Den ser dejlig ung og grøn ud. Kirkegården har kun plads til 6 grave, så når én dør, graves det ældste lig op, og knoglerne sankes i hus for at bevares til opstandelsens dag.

Klosteret har et meget berømt bibliotek, som man stadig skal have tilladelse af ærkebiskoppen i Cairo til at læse i.

Engang havde de haft den første oversættelse af Bibelen til græsk, men den havde den russiske zar narret fra dem vist ca. 1820. Den blev senere solgt til British Museum i London. Siden har biblioteket været aflåst.

Munkene havde fået bygget en gæstefløj efter krigen for at tjene på turisterne, 6 israelske pund pr. nat i uhumske rum. Så vi sov uden for murene. Det var sjovt at have vagt den nat. Skyggerne listede sig rundt og lå snorkende bag store sten, når man »lige skulle noget«. Månen var stået op, og murene og bjergene kastede lange skygger. Ligesom jeg krøb i soveposen igen efter vagten, kom en beduin med sin kamel glidende lige ind imellem os uden at vække nogen eller træde på nogen. De lagde sig til at sove ved siden af os andre.

Om morgenen kl. 3 blev vi vækket og gik op ad Sinai Bjerget, mens det endnu var mørkt, da det ville blive alt for varmt, når først solen brød frem. Bjerget var meget vildt og forrevet, men månen skinnede, så vi kunne se. Den sidste trediedel var der trappetrin, og på toppen var der bygget et kapel. Det var låst, men heldigvis var der en lille mo-

ske, så man kunne gå i læ for vinden, der var bidende kold.

Solen stod op bag bjergene i Saudi Arabien og fik alle farverne i bjergene og sneen til rigtigt at stråle. Vi kunne se hele sydspidsen af Sinai Halvøen, Røde Havet og bjergene i Ægypten.

På nedturen gik vi en anden vej. Der havde munkene på klosteret bygget trappetrin, ca. 3000 ialt. Mine knæ kom sådan til at ryste under mig, men det var nu ikke af skræk.

Hele bjergmassivet var mærkeligt. Som man kunne tænke sig en flydende masse hældt ud over noget og størknet i mærkelige former.

Næste stop var E-tour, også en død by. Før var der store karantæner for pilgrimmene, der kom tilbage fra de hellige steder i Saudi Arabien. De skulle være der 2-3 uger, inden de måtte komme tilbage til Ægypten, da der er sygdomme i Saudi Arabien, som ikke er i Ægypten.

I E-tour blev vi vasket for første gang i nogle dage, da vi kun havde haft vand nok til at drikke. Badeværelset var et gammelt, forladt hus bygget over en varm kilde.

Vi sov på stranden over for olieraffinerierne ved Gulf of Suez, hvor der var store flammer, der stod lige op af havet. Senere på dagen blev olieraffinerierne og et stort tankskib sprængt i luften, men da var vi langt væk. I det hele taget skete der så meget den uge, vi var i Sinai, som vi ikke vidste, før vi fik en avis i Eilat, så vi skrev straks hjem, at mor kunne vide, vi var levende endnu.

Ras Muhammed, sydspidsen af Sinai, er et rigtigt eventyrsted fyldt af forunderlige ting. Det er en koralø 30 skridt fra hovedlandet. Imellem er der meget lavt vand, hvor der gror mangrove-træer, og nærmere øen vrimler det af små krebs, hummere og mærkelige dyr. Når man står helt stille, kan man se, hvordan de løber omkring. Store sneglehuse og store krebs, lyserøde og med glasøjne, løber langs stranden. Ude i havet voksede de smukkeste koraler, vi nogensinde har set. Vi huggede en koral ud fra havet, men næste dag, oh, suk, havde den helt tabt farven. Det var en stor sorg.

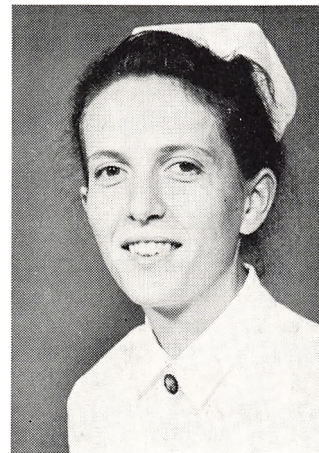
Den dag gik bilen i stykker, den kunne ikke gøres i stand igen. Det var nu småt med drikkevand, så alt, hvad der hed vask, blev aflyst. Heldigvis var der en jeep med, som næste dag kørte os til Sharm-el-Sheik. Militærbasen dér havde ikke de reserve-dele, der var brug for, men samme aften gik et militærtransportskib til Eilat, det kunne vi komme med. Chaufføren og hans hjælper blev tilbage og fik bilen trukket til mere beboede områder.

Vi blev stuvet ned i lasten og fik udleveret en redningsvest, som vi ikke måtte forlade, og blev informeret om, hvad der evt. kunne ske. Da det var mørkt, sejlede skibet med slukkede lys, efter at alt var prøvet igennem, – det var altså i fredstid.

I Eilat kom vi så med bus resten af vejen til Jerusalem.

På den kønneste tid af året rejste vi rundt i Galilæa, hvor var der kønt. Et væld af vilde blomster smykkede bjergsiderne, og mellem fiskedammen i

dalene gik store flokke af storke, de hvilede sig, inden de fløj videre mod nord og hjemmet. Det sted, jeg husker bedst, er Kare Deshe, tæt ved Capernaum, hvor Jesus virkede en tid. Store nerier og et utal af andre buske spejlede sig i Genezereth søen, der stadig vrimler med fisk.

Gunvor Nielsen

Her havde en araberfamilie en vandingsplads for deres køer, når de om aftenen drev dem ned fra højderne omkring søen. Her er det bjerg, hvorom det siges, at Jesus holdt Bjergprædikenen: »– I er jordens salt, men hvis saltet mister sin kraft, hvad skal det da saltes med? Så duer det kun til at kastes ud og trædes ned af mennesker.«

Nu er der en kirke, passet af franske nonner, den er fyldt med billeder fra pavens besøg for få år siden. Trods alle uroligheder synes egnen her at være den mest fredfyldte, som hvilede der en sølsom fred over stedet.

Og mens vi gik ad vejen fra Capernaum, hvor der nu kun er nogle rester af en synagoge fra det 2. århundrede, til Kare Deshe og vandrerhjemmet, gik solen ned bag Hittins Horn, hvor korstogsridderne blev slået af sultan Saladin.

Sneen på bjerget Hermon i nord lyste i aftenrøden, og rødlige farver spillede ud over søen, mens tågerne rullede ned fra Syriens, nu de annekterede Golan Højder, og bjergene i Jordan.

Sådan må der også have set ud, da Jesus vandrede langs søen og mødte Peter og Johannes. Mens mørket sænker sig og man sidder helt stille på en sten ved søens bred, og alt er tyst, kun bølgeskvulpet høres, smelter fortid og nutid sammen, og man fornemmer lidt af den fred og det lys, som der først blev fortalt om i denne egn.

I ønskes alle en glædelig jul.

Gunvor Nielsen.

*Vi sender alle en hjertelig hilsen med ønsket om en glædelig jul
Sune, Inge, Tine og Lone Christensen*

Moderne alderdomsforsorg

Som en hilsen til Try højskoles venner vil jeg gerne ud fra et par års arbejde som ergoterapeut blandt invalide og folkepensionister fortælle lidt om de erfaringer, jeg har haft lejlighed til at gøre mig om disse menneskers forhold.

Man har allerede længe været klar over, at behandlingen af ældre patienter og plejehjemsboere ikke var så god, som den kunne og burde være. Efter dygtigt arbejde fra mange sider er man imidlertid nu godt i gang med at udbygge et meget nuanceret behandlingsapparat.

Der er sket den samme udvikling inden for dette felt som på så mange andre områder: man har oprindeligt startet et socialt arbejde for en stor del på privat initiativ, – midlerne har måske været begrænsede, – tiden er løbet fra de forhold, man kunne præstere, og straks udsættes de mennesker, der står bag arbejdet, for en voldsom kritik – samtidig med, at stat og kommune overtager institutionen og indsætter specialuddannet personale.

Man skal efter min mening ikke lægge for stor vægt på den kritiske journalistik omkring dette emne. For det første kommer kritikken ofte flere år efter, at kompetente personer har fået øjnene op for fejlene og er begyndt at arbejde for at rette dem; – for det andet kan en sådan kritik være usaglig, fordi den bedømmer tingene uden skelen til, at en udvikling må tage tid, og at de mennesker, der står for det daglige arbejde og den lokale ledelse, måske har gjort et udmærket stykke arbejde ud fra deres tids forudsætninger. Det ser for mig ud, som om de journalister, der befatter sig med den slags kritik, i forvejen har dannet sig en mening, nemlig den, som alle andre har haft i årevis; – efter den mening sorterer de deres interviews og binder os således en temmelig ensidig historie på ærmet.

Det kunne være nok så interessant at se lidt på det miljø, vi i dag har at byde de ældre. Hvordan former tilværelsen sig for dem? Det er klart, at de kommer ud for forskellige store omvæltninger som f. eks. at måtte opgive deres private hjem og omplantes til et kollektiv-miljø ved indflytning på

plejehjem. De store omvæltninger, der her er tale om, kan samfundet ikke forhindre, men man kan træde til i et forsøg på at gøre de uundgåelige vilkår så lette at bære som muligt.

De forskellige hjælpeforanstaltninger skal ikke føles som tvang, men som en lettelse og hjælp, når den ældre har erfaret, at det nu ikke længere går uden. Derfor er det af så stor betydning, at hjælpen i modsætning til tidligere tider kan sættes gradvist ind, således at en patient ikke nødvendigvis må indlægges og sidde og vegetere på et alderdomshjem, bare fordi vedkommende ikke selv kan klare f. eks. at komme ud og købe ind.

Muligheden for graderet hjælp er en af det nuværende systems meget gode sider. Et team af specialister i enhver tænkelig retning, – sygeplejersker, hjemmehjælpere, læger, terapeuter, socialrådgivere, danner en slags udvidet hospital i det forebyggende arbejde. Samarbejdet mellem de nævnte instanser er endnu ikke fuldt udbygget, men vil sikkert i fremtiden være at finde i tilknytning til dagcentre rundt om i landet.

Vi er alle uhjælpeligt afhængige af samfundet. Tit vil det være en økonomisk fordel, set fra samfundets side, at man benytter sig af den service, samfundet kan yde – således også med de ældre. Man hører endnu om tilfælde, hvor den ældre afslår at modtage sin pension, fordi det i gamle dage blev anset for en skam ikke at kunne klare sig selv. I dag anses det for en naturlig ret – og næsten en pligt at modtage sin pension. Hvis man nemlig modtager pengene,

kan man måske bedre få råd til at leve sundt og derved udsætte det tidspunkt, hvor en meget dyrere specialsthjælp bliver aktuel. Det er vanskeligt at melde sig ud af samfundet. Hvis en ældre, som er ved at forsumpe, nægter at modtage nogen form for hjælp,

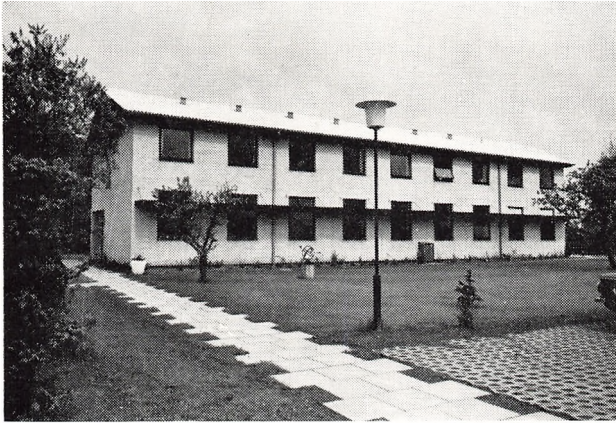
Ingeborg Dalgas

er det de omtalte socialmedicinske specialister, der afgør, om det kan tillades, eller om patienten evt. skal tvangsindlægges. Jeg beskriver her et tilfælde, jeg har kendskab til; det er den yderste konsekvens af en tydelig tendens. Det er meget vigtigt, at man hele tiden kontrollerer, om de forudsætninger, man arbejder ud fra, kan holde.

En af de vigtigste forudsætninger for al behandling i dag er, at man vil søge at nærme patientens tilværelse så meget til »normale forhold«, som muligt; men her er man i et dilemma, når det gælder ældre. For hvad er det for normale forhold, man her skal søge at hjælpe patienten hen imod? Naturligvis søger man at holde patientens sundhedstilstand så god som mulig, men det er rent socialt, der kan være tvivl. For øjeblikket er aktivering og kreativt arbejde løsningen. Jeg synes, det er meget sjovt at tænke på, at kreativ udfoldelse er indført ca. samtidig i skolerne, på alderdomshjem og i yngre voksnes fritid. Der er selvfølgelig en sammenhæng her imellem. Jeg tror imidlertid, at der er mange ældre, der har svært ved at opleve alle disse aktiviteter som noget virkelig værdifuldt. Vi andre kan se, at det holder dem i gang, at det giver dem kontakt med andre, men hvor værdifuldt føles det af dem selv, hvis de sammenligner med deres ungdoms arbejde og familieliv?

Den generation, som i dag er pensionister, befinder sig i et tomrum mellem to udviklingstrin. Man har givet slip på en gammel livsstil, og først senere generationer har en ny med sig ind i deres pensionistalder.

Ingeborg Dalgas.

Gule fløj. Den nye kollegie- og undervisningsfløj

Strukturændring

Det vil være naturligt, som lærer i samfundslære, at jeg lader et par ord følge min julehilsen, om den store strukturændring, der om få måneder finder sted i kommunerne.

Denne kommunale ændring er så gennemgribende, at den roligt kan betegnes som en reform. Selv store købstæder har måttet bukke under – storkommuner og enkelte gigantkommuner er blevet resultatet.

Det vil koste penge både til nybygninger og lønninger i administrationen, men hvad får vi til gengæld herfor?

Meningen er, at man vil give de større enkelte kommuner mere ansvar, flere arbejdsopgaver, med andre ord lægge noget af statens administration ud til de enkelte kommuner, så at disse kan løse opgaverne på et mere lokalt plan, til gavn for de mennesker, der bor i det pågældende sogn.

Der er gået megen diskussion forud om disse sammenlægningers størrelse, betydning o.l.

I Nakskov kom man i en spørgetime i radioen ind på disse problemer. Og en af dem, der skulle svare, nærrede megen betænkelighed ved det nye og mente endogså, at det kunne føre til embedsmandsvælde, idet den enkelte ikke kunne følge med i al den administration og heller ikke havde hverken tid eller lyst til at lade sig vælge til de offentlige poster. Her blev han stærkt gået imod fra en anden af dem, der skulle besvare spørgsmålene. Han mente, at tid var der nok af. Arbejdsugen ville yderligere blive afkortet, lønningerne stige, og det stod til den enkelte selv, om hvorvidt han havde lyst til at deltage i offentligt liv, og det ville det sikkert ikke skorte på.

Jeg sad og tænkte over disse to indlæg og syntes, at begge havde ret.

Faren ved det hele er bare, at folket er ved at dele sig op i to lejre – en mindre selverhvervende og en større lønmodtagende gruppe, og deres synspunkter falder ikke sammen.

En ting er dog vigtigt. Det er stadig de folkevalgte, der styrer, og embedsmændene er med til at holde kursen, men for at det ikke skal blive omvendt, er det nødvendigt, at vi ved de kommende opstillingsmøder finder og vælger netop de mænd og kvinder, der er dygtige og har udsyn fremover.

L. Sletting Christensen.

De bedste ønsker om en glædelig jul til alle gamle tryelever.

Sinne og L. Sletting Christensen.

Lærer- og elevrådsmøde

Den selvejende institution TRY højskole

Ved Try højskoles generalforsamling den 26. september skete der det overraskende, at den hidtidige formand, gdr. Simon Johansen, blev afløst af assurandør Jørgen Svanholm, Ålborg. Vi vil gerne fra skolens side rette en meget varm og hjertelig tak til Simon Johansen for slid og slæb med problemerne i forbindelse med byggeriet. Simon Johansen har på en enestående måde ydet Try højskole uvurderlige tjenester, som vi alle påskønner og aldrig glemmer.

Den nye formand har gennem byggeudvalget (forretningsudvalget) været et inspirerende medlem med en skarp og sikker sans for det væsentlige. Fra skolens side glæder vi os til et godt samarbejde og ønsker vor nye formand assurandør Jørgen Svanholm »Lykke til«. Der ligger store opgaver, der skal løses fremover!

Try højskoles bestyrelse er nu denne:

Assurandør Jørgen Svanholm, formand, Ålborg.

Gdr. Alfred Kristensen, næstformand, Øster

Ginsholm, Try.

Gdr. Simon Johansen, »Hedegård«, Try.

Lektor Knud Fogt, Egense, Mou.

Gdr. Germund Andersen, Agersted.

Gdr. Niels Pedersen, Dronninglund.

Lærer Johs. Beck Andersen, Mylund skole.

Årsskriftet

I stor taknemmelighed mod trofaste gamle elever, der har været med til at støtte udgivelsen af vort årsbrev, sender vi det i år i et – synes vi da selv – noget pænere udstyr. Det »lunede« så godt med alle disse bidrag, og vi føler stadig, at dette lille bindeled mellem jer og os er såre nødvendigt. Tak for jeres trofasthed mod jeres gamle skole.

Tør vi håbe, at vi i det nye år igen må få lidt støtte til vort årsbrev. Må vi sige 5 kr. som mindste beløb. – Vi skjuler da ikke, at vi er glade for mere.

Husk, vort efterårsmøde. Det bliver som sædvanlig 3. onsdag i september – altså 18. september 1970. I er meget velkomne.

Mens dette skrives, holder Advent sit indtog hos os. Vi har pyntet med lys og graner og mindes med glæde, hvor mange gamle elever, der har været med til at hygge for os – ikke mindst i denne årets mørkeste tid.

Vær hjerteligt hilset. – Jeres hengivne

Margrethe Hansen.

Siden sidst

Den 26. december 1968 blev Margrethe Hansen 60 år, og den 2. januar fejrede hun med en stor fest på højskolen den runde dag. Det blev en dejlig fest! I en tale til hende samlede jeg mig om ordene: at tjene er at være tro. Disse ord passer godt til Try højskoles forstanderinde. Godt, at vi har Margrethe! Den 2. februar modtog vi 58 nye elever, og fra samme dato blev landbrugskandidat Sletting Christensen ansat som timelærer i samfundskundskab. Sletting har i flere år undervist ved Forsvarets Civilundervisning i medborgerkundskab. Elevgensynsmødet fandt sted den 22. februar, og det var interessant at høre alt det nye, der sker rundt på hospitalsafdelingerne. Den 24. februar havde vi besøg af forfatteren Ulla Ryum, der levende og inspirerende fortalte om sit forfatterskab. En legende af Hermann Hesse fik vi betagende foredraget af Rachel Pedersen, Herning Højskole, den 13. marts. Rachel Pedersen er norskfødt, og med sit charmerende sprog fængslede hun alle. Årets teatertur fandt sted den 21. marts, og vi så Ingeborg Brahms i »Bageren, bagerkonen og den lille bagerdreng«. I anledning af Nordens 50 års dag havde vi forsøgt at få egnens folketingsmænd til at tale om: Hvad gør jeg på tinge for at fremme nordisk forståelse. Desværre svigtede disse i sidste øjeblik, og det lykkedes at få fhv. forstander Johs. Terkelsen, Ry, til at tale om: Saga-øen Island. Terkelsen skal man opleve. Hvor han dog kan fængsle folk! Mødet fandt sted i Dronninglund.

Den 29. marts gik flagene på halv stang. Try blev fattigere den dag. P. Christensen fik endelig fred efter et langt sygeleje. Den 2. april blev han under stor deltagelse begravet fra Dronninglund slotskirke. Mindetalen over ham blev holdt af Sejlund Sørensen og er med i vor julehilsen, fordi P. Christensen var blevet et begreb i Try. Hvad har han ikke betydet for Try højskole!

»Kaffemik« på hvide fløj

De unges adfærdsproblemer i forbindelse med narkotika fik vi belyst den 10. april af den, der her i landet er stærkest engageret i dette problem, læge Iwan Mark, der fra »Rædslernes hus« i Århus berettede om de triste skæbner, der bliver følgen af misbrug. Det var lærerigt!

Forårskoncerten fandt sted den 23. april. Som sædvanlig var det Musikforeningen i Dronninglund, der med sine dygtige amatører spillede nogle dejlige numre. I orkesteret sad som gæst kgl. kapelmusikus Steen Bach Wilhelmsen, der beredvilligt gav et par pragtfulde solonumre.

Den 11. maj blev Michael konfirmeret, og Kirsten og jeg havde hele vor familie samlet til en dejlig fest. Det var en stor dag for os! Try højskole er en dejlig ramme for en sådan fest, og vi følte, at alle tog del i vor glæde.

Den 24. maj fik vi en slem forskrækkelse. Frilev blev ramt af en blodprop og lå i lang tid på hospitalet. Den 1. september måtte Frilev fratræde. Vi siger ham og Ida vor varmeste tak for årene på Try højskole. De har nu købt Rørholt station, og vi ønsker for hele familien, at de der må få nogle gode år.

Under Frilevs sygdom fik vi hjælp af Svend Lindstrøm, som vi blev meget glad for. Han er nu ansat som pedel ved skolen. Så nu er ægteparret Lindstrøm begge knyttet til Try højskole. Fru Lindstrøm forestår rengøringen – og blomsterne!

I det hele taget er vi heldigt stillet med køkkenregionerne med Per Laursen som vor faste ankermand. Der gøres fra alle sider et uvurderligt arbejde, som vi påskønner (forhåbenligt) og siger tak for!

Besøg ude fra er forfriskende! Den 9. juni havde vi 15 landbo-unge til at se skolen og høre om uddannelsen. En gensidig erhvervsorientering af to vidt forskellige ungdomsgrupper blev resultatet. Et frisk pust. Den 12. juni kom Dronninglund Husmoderforening på besøg. De besøgte skolen og hørte om vort daglige arbejde. Sådanne besøg er vi meget glade for!

Efterårsholdet mødte fredag den 1. august. 58 elever var mødt. Havde vi haft Ålborg amts sygeplejeskoles elever, havde vi haft 76 elever. 18 sprang fra til amtets egen forskole. Vi fik et ualmindeligt godt hold, og pladsforholdene er gode, selv om spisesal og køkken er trange lokaler. I øjeblikket venter vi spændt på ministeriets afgørelse vedrørende byggesagen, idet vi har delt 3. byggetape i 3.A og 3.B. 3.A omfatter kun nyt køkken og spisesal + håndvaske på Hvide fløj, der indrettes til enkeltværelser, som bliver et stadig stigende krav. Vi håber meget, at byggeriet må komme i gang til vinter. Det er ikke af storhed, vi presser på over for myndighederne.

Den 30. august havde vi gensynselevmøde, og mange var kommet langvejsfra. Det glædede os! Jeg tror, det er lærerigt for begge parter at udveksle erfaringer. Til efterårsmødet havde vi en af højskolens »gamle kæmper« til at tale – fhv. forstander Uffe Grosen, Vallekilde, talte om eftermiddagen om: Højskolen – før og nu. Om aftenen berettede Uffe Grosen om: Rejseindtryk fra Israel. Vort dygtige elevkor medvirkede og gjorde det meget smukt!

Vi har indledt et samarbejde med Østvendssyssel Kunstforening, og sammen havde vi det første arrangement den 23. september. Digteren Benny Andersen! Det var en aften! Der kom folk fra fjern og nær. Benny Andersen er en god oplevelse!

Sune Christensen havde til vor fællesaften den 30. oktober fået Inges fætter læge Nyholm, Ålborg, til at fortælle om: Dansk læge i Sverige. Læge Nyholm ledsagede sin beretning med nogle ganske dejlige lysbilleder. Til fællesaften den 27. november havde Gunvor Nielsen formået organist Aage Lund med frue til at give en sangaften. Det var alle tiders aften. Nej, hvor vi sang – og med glæde!

Bedstemoders hus hvor vort nye aktivitetsrum er indrettet i den ene fløj

Teater og dramatik er spændende. Den 4. november havde vi lejet hele Jomfru-Ane teatret, hvor vi så forestillingen »Cærkus«. Det affødte voldsom debat om teater og kunst. Et godt indslag. Og så er vi ved at nærme os slutningen på dette kursus. Det har været et godt hold. Så holder vi nu et pusterum. Vi trænger også til det!

Om fremtiden kan vi ikke sige meget. Kun at vi vil fortsat bestræbe os på at give vore elever så gode forhold som muligt og en god undervisning. Vi vil kæmpe! Try højskole kan og skal fortsat have lov at virke – også helst inden for sundhedsplejen. Vi retter en tak til alle, vi har haft et godt samarbejde med i det forløbne år – og vi sender de bedste hilsener til jer alle med ønsket om en rigtig god jul til alle venner og gamle elever af Try højskole.

Kirsten, Michael, Karen og Axel Pedersen.